

Cimlewa

JÓGYERMEKEK KÉPES HETILAPJA

Jucika iskolája.

A Jucika iskolája,
Csinnadratta, bumm!
Messze földön nincsen párja,
Csinnadratta, bumm!
Kutyát tanít ábécére,
Nem nyugszik, míg célt nem ére,
Csinnadratta, bumm, bumm, bumm!

Máris jó sokra haladtak,
Csinnadratta, bumm!
Három betűt összeraktak,
Csinnadratta, bumm!
Vau, vau: ezt tanulták,
Ezt is azelőtt is tudták,
Csinnadratta, bumm, bumm, bumm!

TARTALOMJEGYZÉK:

Jucika iskolája. Rajzolta Csengery István	1
A szegény ember kakasa. Mese. Irta Benedek Elek	3
Az állatok beszédéről. Csevegés. Irta Szucsich	
Mária	4
A szamár születésnapja. Német mese	6
Marcsa végzete. Diáktörténet. Irta Zsombor Zoltán	6
Zsiráf úr nevenapja. Rajzolta Csengery, verselte	
Dénes Sándor	8
Alszik Vica meg a cica. Rajzolta Csengery	9
A szőlőfürt. Gyermekkori emlék. Irta Anatole F.	10
Székely hintázó dal	11
Senki Tamás története. Gyermekregény. Irja:	
Kertész Mihály	12

Címlelap

JÓGYERMEKEK KÉPES HETILAPJA

A szegény ember kakasa.

Apró unokáinak meséli Elek nagyapó.

Egyszer volt, hol nem volt, vizen innét, hegyen túl, hol a kurta farku malac túr – volt egyszer egy szegény ember s annak felesége. Hej, de milyen szegények voltak! Egy kakas s egy tyuk minden gazdagságuk. Hisz ha bár ez közös volna, nagyapó egy szót se szólna, de nem volt az. Az emberé volt a kakas, az asszonyé volt a tyuk, s hogy ennek nem lesz jó vége, azt előre tudhatjuk. Hej, asszony, asszony, huncfut asszony, lám, a tyukja – kot-kot-kotkot, kotkodács, minden nap tojt egy tojást, s volt minden nap rántottája belőle, de bizony a szegény ember hirt se hallott felőle, asszony, asszony, huncfut asszony mind elette előle.

– Hej, haj, mérgelődött, morgolódott a szegény ember – voltaképpen minek tartom a kakast! Szüntelen csak kukorékol, szárnyát csattogtatja, magát mutogatja, kényeskedik, begyeskedik s tojással nem kedveskedik. Szörnyű nagy lett a haragja, botját a kezébe kapja s szegény kakast úgy megverte, még a lábát is eltörte.

Hát, ami sok, mégis sok, így mondják az okosok – megsokallta a kakas is, megsokallnám én magam is, ha eltörnék a lábamat, az egyetlen paripámat, – azt mondta a gazdájának:

– No, ez istentelen dolog, többet nem kukorékolok kendnek én! Elbujdosom a világ végére, hogy ne legyek senkinek terhére.

S mindjárt el is indult szegény sántikálva, megmegállva, nézett erre, nézett arra, vajjon hol a világ vége? Hát, egyszer csak kit lát szembe jöddögélni. Az ám, róka néni! Mit mondok, hogy néni? Róka komámasszony!

– Hová, háová, kakas úr? – Kérdezi a komámasszony.

– Ne is kérdje, komámasszony. Lábam a gazdám eltörte. Nem látja, hogy milyen görbe a járásom? Én ezen elkeseredtem s világ bujdosója lettem.

– Ó, ó, ó, sopánkodott komámasszony, nekem is nagy a bánatom, oly nagy, hogy ki sem mondhatom. Se liba, se kácsa, s csak az Isten lássa, ameny-

nyit én koplalok, csuda, éhen nem halok. Kakas uram, tudja, mit? Mondok magának valamit. Vigyen engem is a világ végire, többet én se legyek senkinek terhére.

– Hát csak jöjjön, komámasszony. S mit gondolt, mit nem, oh, nagy Isten, nézz ide: csőrét kitalította s rókakomámasszonyt a begyibe, a begyiből a belibe egyszerre bekapta.

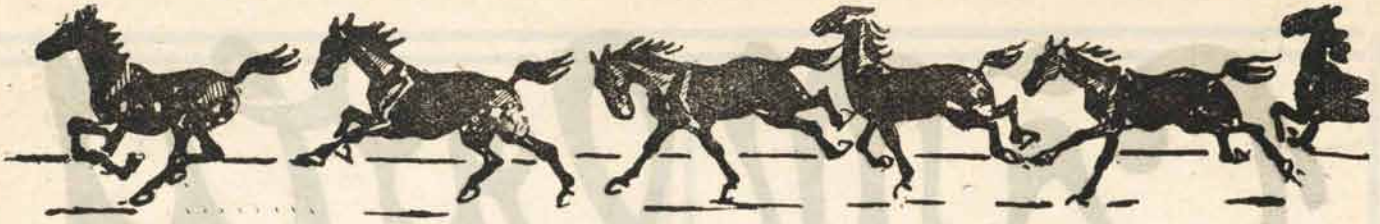
Tovább ment kakas ur s hát jó szembe farkas koma. Kérde ez is: háová, háová, kakas ur. Elmondja ez mi baj érte, feje, lába meg van sértve, a mája is, zuzája is, nosza, farkas koma is kap a szón, összebeszél tarkát-barkát, siratta a lábát, farkát, hogy s mint került farka, lába a csapdába, s mindez miért, egy bárányért, egy kis sovány báránykáért. Száz szónak is egy a vége, kakas urat ő is kérte, hogy vigye el őt is a világ végire, többet ő se legyen senkinek terhére. No, ha kérte, el is vitte: egy-kettőre bekapta s úgy ment tovább az ebadta.

Folyó, folyó, folyóvíz, nézz csak oda, hajót visz, az ám bizony kakas uram estére, csendes folyóvízhez ére. Bezzeg, hogy ez is megkérde: háová, háová, kakas uram, mért néz rám ily szomoruan? Ennek is elpanaszolta, hogy szörnyen elnászpágolta a gazdája, százat is ütött reája, sarkantyus lábát eltörte, ezért a járása görbe.

– Ó, ó, mondta a folyóvíz, nekem is nagy a panaszom, mindég egyfelé utazom, unalmas így ez az élet, én már így tovább nem élek. Vigyen el magával, kedves kakas uram!

Kakas uram magát ezzel sem kérette, a folyóvizet is a begyébe szedte, begyéből belébe, mind egy cseppig felszippantá, fel bizony. Róka, farkas, folyóvíz, – fusson innét ki nem hisz, – mind bekerült a gyomrába kakas urnak, s szedte-vette, fel se vette, oly begyesen, olyan büszkén sántikált.

Esteledik, alkonyodik, gulya, ménes takarodik hazafelé, kakas ur meg megy, mendegél, s egyszerre csak erdőbe ér. Erdő, erdő, kerek erdő, benne zsvány tizenkettő, hanem áldott szerencsére nem voltak honn

a zsványok, most élünk majd jó világot! – kukorékolt kakas ur. Felröppent a kut kávéra s úgy nézett szét: vajjon mi lesz vacsorára?

– Gígágágá, rőf-rőf-rőf. – Hallja-e kend, komámuram, komámasszony? – kukorékolt kakas ur.

– Halljuk, halljuk, s farkas koma, róka komámasszony egyszerre kibujtak kakas ur gyomrábul, ki elől-ki hátul, disznót, libát mind felfalták, azzal aztán az ebadták szépen visszamasiroztak kakas ur gyomrába, ott a vízből nagyott ittak s szép csendesen elaludtak.

Hát egyszer csak jönnek a zsványok, kövérek, soványok, mind éhesek, mint a farkas, s ej, haj! se disznó, se liba, no, lesz itt most galiba!

– Né te, né te, nézz oda, kakas gubbaszt amoda! – kiált egyik nagy örömmel. Ha nincs liba, ha nincs disznó, úgy-e bár, a kakas is jó? – jó bizony. Nosza, mindjárt lefülelik, begyűjtnak a kemencébe s bedobják a közepébe. De nem volt rest kakas ur sem, nagy sebesen kiereszti a vizet s viz eloltá a tüzet. Farkas koma, róka komámasszony egyszeribe kiugrottak, s a zsványok, a hitványok, megijedtek, könyörögtek kakas urnak: ne bántsa az életüket, odaadják a pénzüket egy krajcárig s szolgálai lesznek haláláig. Megtöltötték szinarannyal három zsákot s ilyen csudát ki látott? Kakas uram fel se vette, zsákot hátára vetette, a farkas és a róka is vitt egy zsákot, így indultak hazafelé, így bizony.

Kakas uram hazaérve, azonban felszállt a sövényre, illegett rangosan, kukorékolt hangosan:

– Gazda! Nyisd ki a kapudat, terítsd ki a ponyvát!

Bezzeg, szaladt a gazdája, nem haragudott most rája, egy nagy ponyvát kiterített s mint egy csikó úgy nyerített örömébe, alig fért el a bőrébe, míg a zsákot mind a hármat, kiüriték, udvart, házat, szinarannyal megtöltötték.

Hej, hogy látta ezt az asszony, elsárgult az irigységtől, nosza, kapta, fogta magát, eltörte a tyúkjá lábát, hadd menjen világgá s hozzon ő is szinaranyat, sokat, sokat, sokat! Hiszen elment a szegény tyúk, kapirgált ő erre, arra, jobbra, balra, s talált is ám – ugyan bizony, mit talált? – egy fél krajcárt. Tiszta felet, sem többet, sem kevesebbet s azzal aztán szépen haza sántikált. Aztán felszállt a sövényre s kodácsolt keservesen:

– Asszony! Nyisd ki a kapudat, terisd ki a ponyvaidat!

Nosza, szaladt a szegény asszony, nehogy egy percet mulasszon, három ponyvát kiterített s tyúkanyóka reá vetett – ugyan, mit? – egy fél krajcárt, tiszta felet, sem többet, sem kevesebbet.

– Ej, ebadta! Hát csak ennyi? – kiabált a szegény asszony. Nyakon csipte tyúkanyókat s nyissza a nyakát kettévágta, leforrászta, megsütötte, az asztalt megterítette, az urát mellé ültette s mondta szépen, szelíd szóval:

– Egyék, lelkem jámbor uram, többet rám ne haragudjon. Kend se, én se, szent a béke!

Itt a vége, fuss el véle.

Az állatok beszédéről.

Kedveseim, ha majd felnövekedtek és érdeklődtek a Föld dolgai iránt, el fogtok csodálkozni azon, hogy azok a tudósok, akik szintén olyan apró gyerekek voltak valamikor, mint ti, mi mindennel foglalkoznak, hogy megismerjék a Földet, az állatait, az embereket. Ti mondjátok:

– Óh kérem, az embereket is könnyű megismerni, hát még az állatokat.

Én pedig szépen mondom nektek kedveseim: – Az embereket nagyon nehéz megismerni, pedig azok beszélni is tudnak. El tudják mondani:

hol fáj nekik, de azt már nem tudják mindig megmondani, mitől fáj valamijük. Jaj kedveskéim, sok tudós fog még apró gyermekekből felnőni, mikor majd mindenre felelni tudunk, hogy ez vagy az miért van és mitől van? (Óh, én nagyon szeretnék százmillió évig élni, hogy mindig láthassam, mit tudtak ujat megismerni a kis gyermekekből felnövekedett tudósok!)

Gondolhatjátok, milyen nehéz megismerni az állatokat, amelyek beszélni sem tudnak.

Hát tudjátok, volt egyszer Amerikában egy kis

fiu, Garnernek hívták. Ez a Garner még diákkorában csak, mint bizonyára ti is, sokszor gondolta:

– Vajjon mit beszélhetnek a kutyák? Nini a kutya-mama hogy haragszik, mert a kis kutyafia elszökött és csak sokára tért vissza? Jé, hogy rikolt az a kottlós, mert meg akartam fogni a kis csirkéjét! Vajjon átkokat szór-e rám? Bizony, majdnem úgy rikácsolt, mint a Kati néne, mikor a frissen mosott fehérneműt bepiszkoltam.

Garner felnövekedett és elkezdett furcsa dolgokat csinálni. Pl. elment Chikágóban meg New-Yorkban az állatkertbe és ott barátságot kötött a majmokkal. Beszélgetett hozzájuk és kedveskedett nekik. Később közbük telepedett és figyelte, hogy a majmok hogyan beszélgetnek.

A majomketreben csupa apró majom lakott, de volt köztük egy barátságtalan természetű, vén mandrill majom is. A kis majmok rettenetesen féltek az öreg majomtól. Ha aludt, vagy felébredt, vagy valamelyik majomtól valamit elcsent, az apró majmok mindig más-más hangon jeleket adtak egymásnak. A jelek mindig ugyanolyanok voltak, valahányszor megismétlődtek, úgy, hogy Garner még ha nem is nézett a mandrill majomra, akkor is tudta a kis majmok jelhangjából, hogy a vén gonosz alszik. Voltak halk, csodálkozó jelzéseik, rikácsoló vészhangjaik, kacagtak, vagy valakit hívtak, parancsoló hangjaik, mellyel a másiktól kértek valamit, volt hangjuk arra is, midőn ételt hoztak nekik és külön hangjuk arra, midőn italt hoztak vagy kértek. Sőt egy kis kapucinus majom, ha vihar verte az ablakot, mindig ugyanazt a csodálkozó hangocskát hallatta. Garnert azonban jaj de kineveték, midőn ezekről a dolgokról beszélt! No, mennyi viccet faragtak róla. Azt mondták róla pl., hogy elment Kamerunba, a csimpánzok hazájába, felmászott ott egy fára és fonográffal fogta fel a csimpánzok beszédét.

A négerek váltig mondogatták Garnernek:

– Sose tessék vesződni a csimpánzokkal! Nagy ravaszok azok! Nem árulják el, hogy ők beszélnek. Mert tudják jól, ha kiderül, hogy ők beszélni tudnak, embereknek számítódnak és mindjárt munkába fogják őket.

Garner nem nevetett a vicceken, hanem tanult belőlük. Vett egy fonográft és beállította a majomketrebe. A fonográf lemezei felfogták a majmok hangjait.

Garner fogta a furcsa fonográft és bemutatta egy tudós társaság előtt.

Először is behoztak egy majmot. A majom figyelmes lett a hangokra, de nem felelt vissza, láthatólag meg volt ijedve, hogy ő maga van és mégis sok majom „beszél”. De képzeljétek el kedveseim, behoztak több majmot a fonográf elé, a majmok egyszerre feleleteket adtak. Hogy mit feleltek, azt nem tudni, mert nem tudott senki majom-nyelven. Annyi bizonyos, hogy a fonográfból hangzó vészjelekre megrémültek és menekülés után láttak.

Idegen majmok egyáltalában nem értik a másik csoportban élők beszédét, csak később tanulják el.

Még azt is megfigyelték, hogy a majmok is sütnak, ha nem akarják, hogy más is hallja őket.

Mit szólnátok hozzá, ha a megfigyelések alapján egyszer csak irnának egy majomszótárt?

Látjátok kedveseim, ti is fel fogtok növekedni és meg fogjátok tanulni, hogy sok dolog nagyon jelentékeny, ami különben semmiségnek látszik.

Egyszer mikrofonnal (hangnagyítókészülék) hallgattam egy hangyabolyt. Nem hallottam semmi beszédet vagy legalább is nem értettem, csak roppant hangos dobolás hallatszott, mintha rengeteg dobót ütögettek volna. Minek lármaztak úgy a hangyák? Ti sem tudjátok? Ugyan irjátok meg, mit figyeltetek meg az állatok különböző hangjairól?

Szucsich Mária.

*Ha férfi vagy, légy férfi,
S ne hitvány, gyöngé báb,
Mit kény és kedv szerint lök
A sors idébb-odább.*

*Félénk eb a sors, csak csahol,
A bátraktól szalad,
Kik szembe szállnak vele...
Azért ne hagyd magad!*

Petőfi.

A szamár születésnapja.

– Német mese. –

Ma töltöm be hatodik évemet ezen a világon! – így szólt a szamár. – Szép idő ez! Vissza akarok tekinteni még egyszer letűnt életemre.

Két éves koromig jó dolgom lehetett, mert nem emlékszem, hogy már akkor ütlegeket kaptam volna. Amikor a hátam elég erős lett, a taligát kellett húznom és zsákokat kellett cipelnem. Most már megismerkedtem az ostorral; vastag bőröm lassankint megszokta azt és azóta az ütlege életszükségletemmé vált. Igen jól érzem magam így, megelégedett vagyok, és ha életem útja rózsák helyett tövisen visz keresztül, ez is egészen kedvem szerint van: mert az, ami másokat megsebesít, nekem valóban a legkedvesebb táplálékom. Csak bogáncsot adtak nekem és akkor a király koronájára és birodalmára nem vágyom! Azonban igen kíváncsi vagyok: ki fog engem felköszönteni:

Igy beszélt magában, aztán jókedvűen leheveredett a zöld pázsitra.

Nem sokáig kellett várakoznia, mert odajött egy nyulacska. Legalább is tisztes körülnézett, ha nincs-e a közelben ember vagy kutya? Végre közeledett és így szólt:

– Üdvözöllek, Hosszúfülü Uraság! Már régóta azon törtem a fejemet, hogy születésed napja alkalmából mit is kívánjak. A te érényeid közismeretesek, de nekem úgy tetszik, hogy egy jó tulajdonság hiányzik nálad: az *előrelátás*. Jól tudom, hogy ezt a szép érényt gyakran a féltékenységgel tévesztik össze. Ez az oka, hogy engem félték, gyáva nyulnak hívnek az

emberek. De ha eszed van, nem fogsz törődni mások irigy és rágalmozó beszédeivel!

Többet is akart még mondani a nyul, azonban a közeli nyirfáról leesett egy levél és a félték állat úgy elfutott, ahogy csak futhatott. Űgyet sem vetett a szamárra, aki sok fejbolintással igyekezett köszönetét nyilvánítani.

Kis vártatva más üdvözlők is érkeztek és kifejezték jókívánságaikat. A macska viselkedésben való finomságot kívánt a szamárnak; a kutya hűséget és őszinteséget; a juh türelmet és állhatatosságot; az ökör lelkinagyságot kívánt neki; a disznó jó gyomrot, a ló pedig becsületérzésről beszélt.

Végre egy róka is odajött, aki eddig távolról hallgatta végig az üdvözlő beszédeket és így szólt:

– Óh te boldog állat, akinek az ég mindazt megadta, ami csak egy lényt boldoggá tehet: te vagy a legnagyobb kincsnek a tulajdonosa! Nálad megelégedés lakozik. Legnagyobb szerencsétlenség az lenne, ha mindazok a kívánságok, melyeket az üdvözlők kifejezésre juttattak, rajtad beteljesednének. Maradj csak az, ami vagy! Nincs boldogabb állat, mint te!

A szamár, aki a bogáncskoszorúnak – melyet a róka nyujtott át neki, – már a felét elfogyasztotta, mosolygó ábrázattal így szólt:

– Te bizonyára szeretnél szamár lenni?

– Minden bizonnyal – válaszolt a róka, – ha róka nem volnék!

M. S.

Marcsa végzete.

– Irta: Zsombor Zoltán. –

Járt velem valamikor egy Vájsz Marcsa nevű diák. Marcसानak hívták azért, mert mindenbe bele szólt, beleütötte az orrát, aztán annyira tolakodott, annyit beszélt, pletykált, mint egy – uram bocsáss, vén napjaimra! – mint egy „valóságos vén fecsegő cigányasszony“.

Ezzel aztán megszerezte az osztály utálatát.

Hogy többet ne mondjak, felelni hívta ki a

földrajz-tanár a kisebbik Barátossy fiút, aki bizony a szekundák világában igen nagy hírnévre tett szert. A tanár igen könnyű kérdéseket adott föl neki, de Barátossy csak bambán eltáltotta száját s hallgatott.

A sűgó kompánia ép mozdulni akart, mikor Vájsz Marcsa föllöki kezét, hogy tudja ő. „Hát más senki sem tudja?“ – kérdezte szigorúan a tanár úr.

– Én, én, én! – rikácsolt Marcsa lelkesen.

– Eredj a helyedre, – intett Barátossynak a tanár.

Vájsz Marcsa szörnyen erőlködött s azt mondta:

– Barátossy csavargott egész nap! Közeliben lakunk, csak estére jött haza, – tette hozzá és nevetett. Nevetett, az ő csúf, rikácsoló nevetésével.

A tanár másra tért át, de jól láttam, az osztály olyan izgatott volt Marcsa viselkedése miatt, hogy majd kirobbant. Jól láttam azt is, hogy az osztály Herkulese, Bencze Gábor, szörnyen dühös volt s a pad alatt izmait tapogatta.

Vájsz Marcsa pedig folyton hallatta hangját:

– Én, én, én, tanár úr kérem! Én, én tudom!

– Fiam, – intett nekem a tanár, – mondd csak: mitől meleg belül a föld és miről tanuskodnak a melegforrások?

Vájsz Marcsa fölbökte jobb kezét:

– Én, én, tanár úr, kérem!

Szerencsésen megfeleltem, a tanár úr jegyzett, csöngettek s vége volt az órának. Kimenet közben hátrafordul a tanár s azt mondja:

– Fiuk, az osztályban mindig szokott lenni egy pálca. Ha másra nem, hát csöndet inteni. Nekünk hetek óta nincs. – Vajjon kinek van otthon egy heverő?

Vájsz Marcsa tulharsogta a többieket:

– Tanár úr ké-é-érem! én, én, én hozok.

– Te hozol, Vájsz? – kérdezte a tanár.

– Én... én, igen! Én hozok; ha otthon nincs, hát veszek a boltban. Tíz, husz, vagy harminc krajcárért... – az osztályt! – tette hozzá rikácsolva, mialatt mi megborzadtunk az undortól.

Másnapra megvolt a bot, Marcsa fluss-papirba csomagoltan tette le az asztalra s az egész órán olyan magasan hordta fejét, hogy csaknem elérte a mennyezetet.

Tízperckor, amikor Marcsa valahol künn szaladgált, Bence, Barátossy, én, meg még többen összedugtuk fejünket, hogy mit kellene csinálni Vájsz borzasztó viselkedése miatt.

– Bizzatok reám! – mondta végül Bence és rettentő kezét dörzsölgette.

Vájsz már jött.

– Mi... mit beszéltek? mi az? – kérdezte.

– Hanem a pálca, halljátok-e, huszonöt krajcár volt! De, mondd csak, Bence, miről tanácskoztatok?

– Az önképzőkörrel, – felelte sunyin Bence.
– Uj jegyzőnk lesz, téged szemeltünk ki.

Marcsa majd leesett: „Úgy-e?” Aztán futott a padja felé. Atnyújtózkodott két padon s így hasalva érte el a harmadik padot, az övét. Sokáig kotorászott, miközben dűnyögött: „megálljatok, megmutatok egy mintajegyzőkönyvet!”

Bence odajött s intett. Vagy öt pár kar nehezedett Vájsz Marcsára, kinek a nadrágja is megfeszült. Bence pedig levette a fluss-papírt, a fluss-papírból a pálcát s míg Vájsz megsejtette volna a szörnyü valót, Bence pajtásunk pompásan „hegedült” a jegyzőjelölt hátsó részén...

Mikor a tanár bejött, értesült a szomorú végetről, megfedtte Bencét ugyan, de Vájszhoz így fordult:

– Mennyibe is került a pálca, fiam?

*Fölfelé vágytam én. Ah, úgy irigyeltem
Sorsáért a napot,
A föld fejére ő tesz világosságból
Szólt arany kalapot.
De fájt, hogy esténként megszúrják... mert hiszen
Folyt keblébül a vér;
Gondolám, hát így van? Hát, aki világít,
Ilyen jutalmat nyér?*

Petőfi.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 160 lei. Fél évre . . . 80 lei.
Negyed évre . . . 40 lei. Egy óra . . . 15 lei.

A Cimborá hetenként egyszer, vasárnap jelenik meg.

Az előfizetések a „Szabadsajtó” Könyvnyomda és Lapkiadó r.-t. Satu-Mare (Szatmárnémeti) címre küldendők.

Zsiráf ur nevenapja.

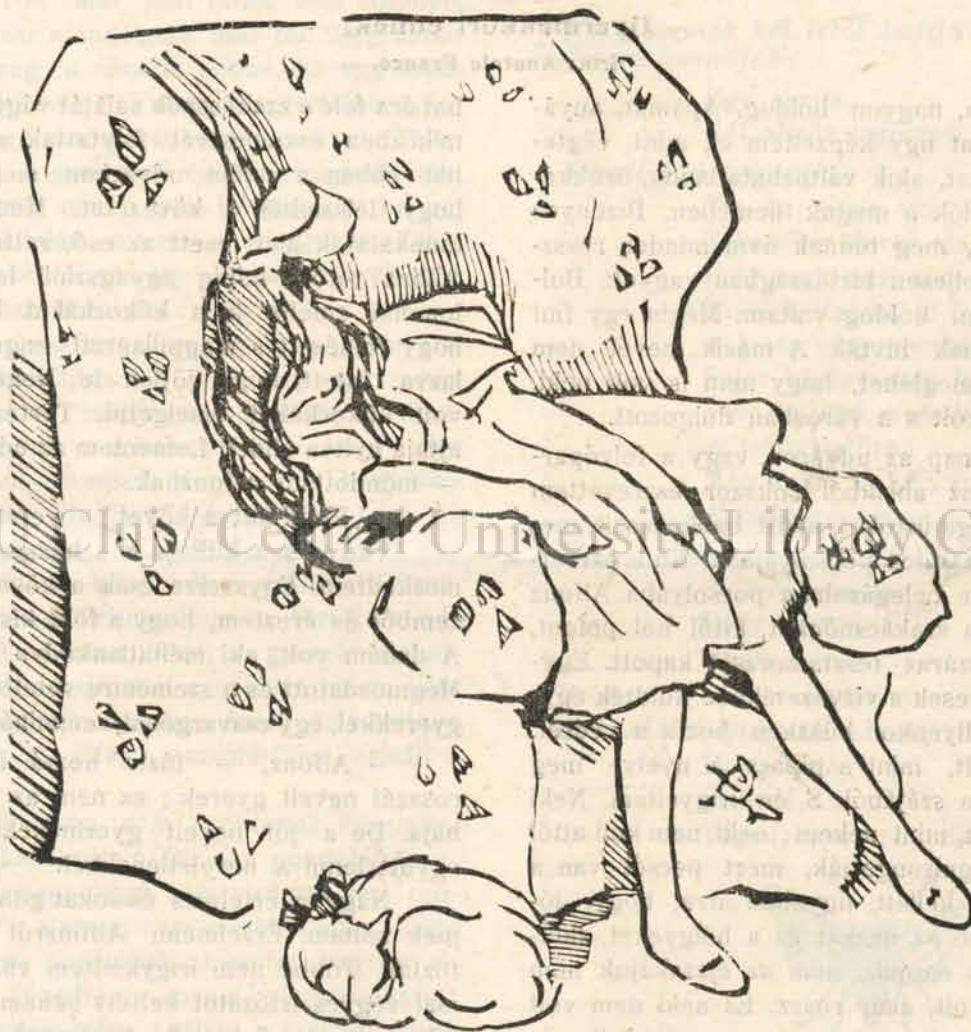
Ünnepe van a sivatagban,
 Zsiráf urnak névnapja van.
 A névnap ünnepélyre
 Összegyűl Szahara népe.
 Isznak pálinkát, sört és bort,
 Ilyen muri régen nem volt.
 Mindenkinek nagy a kedve,
 Ott dorbézol róka, medve.
 Nyuszi már leitta magát,
 Makin is szűk a frakk-kabát.
 „Jobb a sör, bor, mint a Nilus“
 Így dalol a krokodilus.
 A vaddisznó is pezsgőzik,
 Oroszlánnal tegeződik.
 És ahogy tart a lakoma,
 Szólni akar róka koma:

Szilencium, csendet kérek,
 Hallgassanak ifjak s vének,
 Európában odaát
 Köszöntik a házi gazdát:
 Zsiráf kiált: „Halljuk, halljuk,
 Kérem, egymást ne zavarjuk“.
 Patájával asztalra hág,
 Ünnepélyes arcot is vág.
 Hisz a felköszöntőt, mit kap,
 Közölni fogja minden lap.
 Ám vaddisznó meg a maczko
 Csendben lenni nem hajlandó.
 Felöntöttek a garatra
 Közbeszólnak hatra-vakra.
 Ordít sivatag királya:
 Ne járjon az urak szája.

És mivel nem használ szép szó,
Kap egy düfföt a vad-disznó.
Maczkónak is lemér egyet,
Bögőnek nézi az eget.
Maki ijedten menekül,
Nyuszi riadtan hanyatt dül.

Lassan helyreáll a csend:
Róka ur, beszélhet kend.
„Poharamat ürítem,
Zsiráf urat éltetem.“
S hogy kiömlött róka bora
Eljött az Öreg Cimbora.

Alszik Vica, meg a cica.

Fáradtan a sok játszástól
Elaludt a Vica
És hogy egyedül ne féljen,
Véle szundít cica.

Addig játsztak, kergetőztek
Együtt enyelegve,
Elyomta az álom őket
A szörnyü melegbe.

Puha pamlag, hogyha szük is,
Jó hely az Vicának,
Lábánál meg a szőnyegen
Jut hely a cicának.

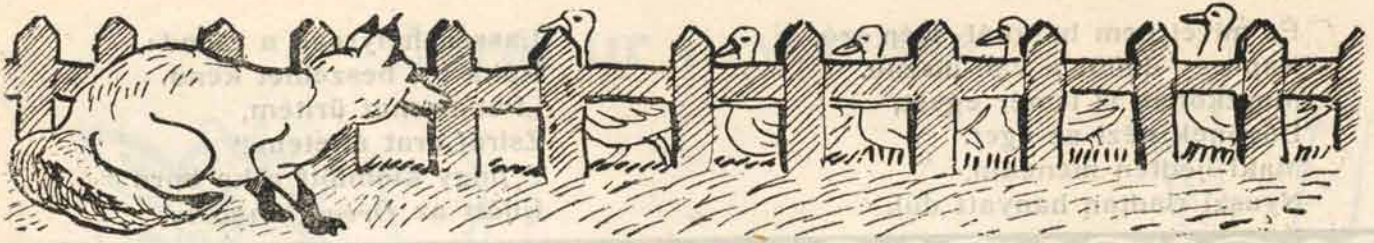
Elaludtak mindaketten,
Szundikálnak szépen,

Amint minden kis cimbora
Láthatja e képen.

De hogy ketten mit álmodtak,
Azt jó lenne tudni:
Tudnak-e ugy álmukban, mint
Ébren együtt futni?

Amit a cica álmodik,
Azt látja-e Vica?
És Vicával együtt van-e
Álmában a cica?

De csend legyen, ne zavarjuk
Két cimboránk álmát,
Várjuk meg, míg felébrednek
És majd ők elmondják . . .

A szőlőfürt.

— Gyermekkori emlék. —

— Irta: Anatole France. —

Boldog voltam, nagyon boldog. Apámat, anyámat meg a dadámat úgy képzeltem el, mint végtelenül szelid óriásokat, akik változhatatlanok, örökkévalók és egyedülállók a maguk nemében. Bizonyos voltam abban, hogy meg tudnak óvni minden rossztól s közelükben teljesen biztosságban vagyok. Boldog voltam, nagyon boldog voltam. Mégis egy fiut irigyeltem, Alfonznak hívták. A másik nevét nem tudtam, könnyen meglehet, hogy nem is volt neki. Az anyja mosónő volt s a városban dolgozott.

Alfonz egész nap az udvaron, vagy a folyóparton csavargott s az ablakból sokszor észrevettem maszatos arcát, sárga üstökét, nyítt bakkancsait, melyekkel belegázolt az utca pocsolyájába. Én is szerettem volna kedvemre belegázolni a pocsolyába. Alfonz meg-meglátogatta a szakácsnőket, kitől hol pófont, hol meg egy kis száraz tésztamorzsát kapott. Egyszer-másszor a béresek a vízvezetékhez küldték egy-egy veder vizért. Ilyenkor büszkén hozta a vedret. Az arca vörös volt, mint a pipacs, a nyelve meg hosszan lógott ki a szájából. S én irigyeltem. Neki nem kellett tanulnia, mint nekem; neki nem kell attól tartania, hogy megpirongatják, mert pecsét van a ruháján. Neki nem kellett ügyelnie arra, hogy „jónapot“-tal köszöntse az urakat és a hölgyeket, akiknek engem sem a napjuk, sem az éjszakájuk nem érdekelt, akár jó volt, akár rossz. És neki nem volt egy Noé bárkája, mint nekem, sem pedig felhúzás lova, hanem kedve szerint játszhatott a verebekkel, melyeket összefogdosott, a kutyákkal, melyek úgy kóborogtak, mint ő, sőt még a lovakkal is az istállóban mindaddig, míg a kocsis a seprővel ki nem kergette. Szabad volt és bátor. Birodalmából, az udvarból úgy tekintett az ablakomra, mint ahogy egy madarat néz az ember a kalitkában. Vig volt ez az udvar, mert annyi mindenféle állat volt benne, meg cselédek, akik itt járkáltak. És nagy volt. Tüzfalát a déli oldalon görcsös és ösztövérv szőlő futotta be, mely felett napóra hivalkodott.

Megtörtént egy nap, hogy ebben a vidám udvarban, ahova eljöttek reggelenként a gazdasszonyok, hogy a vízvezetéknel megtöltsék kannájukat, s ahol

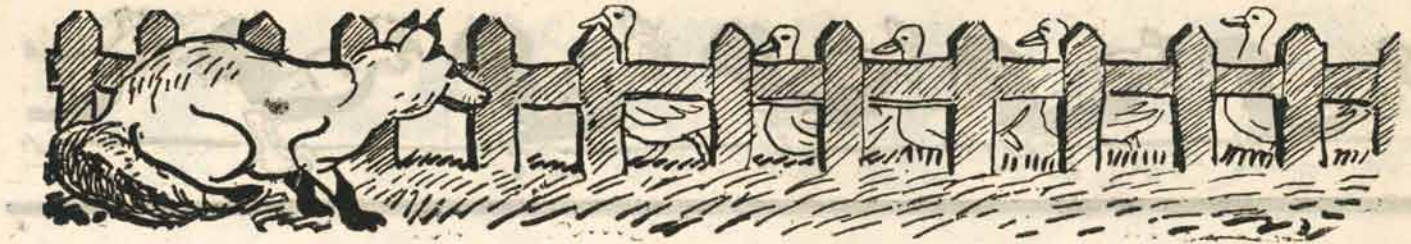
hat óra felé a szakácsnők salátát vágta rézedényükbe, miközben eszmecserét folytattak a béresekkel, nos hát ebben a vidám udvarban megtörtént egyszer, hogy felszedték a kövezetet. Minthogy azonban a munkálatok alatt esett az eső, rettenetes sár volt és Alfonz tetőtől-talpig agyagszinű lett. Vidám buzgalommal emelte ki a kőkockákat helyükből. Aztán, hogy felnézett s megpillantott engem odafenn befallazva, intett, hogy jöjsek le. Nekem nagy kedvem volt kőkockákat emelgetni. Történetesen lakásunk ajtaja nyitva állott. Lementem az udvarba. Itt vagyok, — mondtam Alfonznak.

— Vedd ezt a követ — vetette oda nekem.

Vad volt a külseje s a hangja durva: engedelmeskedtem. Egyszerre csak a követ kikapták a kezemből és éreztem, hogy a föld kisiklik a lábam alól. A dadám volt, aki méltatlankodva hurcolt magával. Megmosdatott és a szememre vetette, hogy egy vásott gyerekkel, egy csavargóval, semmiháziival játszottam.

— Alfonz, — fűzte hozzá anyám, — Alfonz rosszul nevelt gyerek; ez nem az ő hibája, ez az ő baja. De a jól nevelt gyermekeknek nem szabad együtt lenni a neveletlenekkel.

Nagyon értelmes és sokat gondolkodó kis gyermek voltam. Érzelmeim Alfonzról teljesen megváltoztak. Többé nem irigykedtem rá. Nem. Szánalommal vegyes irtózatot keltett bennem. „Ez nem az ő hibája, ez az ő baja.“ Anyámnak ez az egy szava megváltoztatott vele szemben. Jól tetted, anyuskám, hogy így szóltál hozzám; jól tetted, hogy megértted velem a szerencsétlenek ártatlanságát. Megesett a szívem a szerencsétlen Alfonzon. Egyszer, míg Alfonz az egyik öreg lakóasszonynak a papagályát nyagatta az udvaron, én elmélázva néztem ezt a rettenetes, sötét Kaint, azzal a szánalommal, ami csak egy jó kis Abelbe beleférhet. Eltökéltem magamban, hogy valahogy kifejezést adok iránta való részvétemnek. Arra gondoltam, csókot küldök neki, de morcos ábrázata nem látszott nekem erre elég alkalmasnak s a szívem húzódott ettől az ajándéktól. Sokáig keresgéltem, hogy mit is adhatnék neki. Nagy zavarban voltam.

Hogy neki adjam a felhúzos lovamat, amelyiknek ugyan nem volt már sem farka, sem sörénye, minden esetre pazar ajándéknak tűnt föl. Meg aztán hogy nyilvánul meg a részvét abban, ha egy lovat ajándékozunk valakinek? Valami megfelelőbb ajándékot kell adni egy szerencsétlen gyermeknek. Talán egy szál virágot? A szalonban voltak virágbokréta. De a virág az olyan, mint a csók. Kételkedem benne, hogy Alfonz egyáltalán szereti a virágokat. Föl s alá járkáltam az ebédlőben nagy zavarban. Egyszerre vigan csaptam össze kezeimet: megvan!

Az ebédlő szekrényen egy tálban gyönyörű szőlő volt. Székre álltam és kivettem egy nehéz hosszú fürtöt, amely majdnem elfoglalta a tálát. Odaszaladtam anyám munkaasztalához, hogy egy gombalyag pamutot keressek. Megtiltották, hogy bármit kivegyek innét. De azt is érteni kell, hogy az ember áthágja a tilalmat. Felkötöttem a fürtöt a pamutra és az ablakfára könyökölve szóltam Alfonznak. Aztán csendesen leengedtem a fürtöt az udvarba. Hogy minél jobban lássa, a gyerek elsimította szeméből sárga hajfürteit s mihelyt elérte karjával, a fonallal együtt letépte. Aztán felemelte a fejét, a nyelvét rám öltötte, számfület csinált s aztán elszaladt.

Az én kis barátaim nem szoktattak ilyesmire. Eleinte nagyon elkeseredtem. De egy gondolat megvigasztalt. „Jól tettem, hogy sem virágot, sem csókot nem küldtem“. Persze, arra a gondolatra, hogy be kellene vallanom anyámnak az esetet, nagyon elszorult a szívem. Tévedtem: anyám megpirongatott ugyan, de jó kedvűen tette. Láttam a szemén, hogy belül mosolyog.

— A magáéból adjon az ember és ne a másé-
ból, — szólott hozzám. — Aztán az adáshoz is ér-
teni kell.

— Ez a boldogság titka, s csak kevesen érte-
nek hozzá! — füzte hozzá apám.

Ó... bezzeg ő értett ehhez!

*A történeteket lapozám s végére jutottam.
És mi az emberiség története? Vérfolyam, amely
Ködbevesző szikláibul a hajdannak ered ki,
És egyhosszában szakadatlan foly le korunkig.
Petőfi.*

Székely hintázó-dal.

Két gyermek két felől hajtja a hintát s minden hajtásra mondják:

Egy almila,
Két almila (egészen tizig).

Tiznél így folytatják:

Tiz, tiz, tizta víz,
Tekenőbe Maros víz.
Belé esett nagyapó,
Mivel halásszuk ki?
A kisasszony papucsával,
Fejér bárány szép hajával.
Vess ki, apó, vess ki,
A toronytetőre,
Még annál is feljebb:
A csillagos égere.

Egy gyerek odakiált a hintát hajtóknak:

Szúnyog hajtja,
Légy mozgatja,
Mégis a légy
Jobban hajtja.

A hintát hajtó visszakiáltja:

Kotty belé,
Szilvalé,
Téged kevernek belé!

A

Cimborára

előfizetéseket
felvesz Erdély
minden könyv-
kereskedője!

Senki Tamás története.

— Irta: Kertész Mihály. — (9)

(Folytatás)

— Dehogy is aludtam. Ébren voltam. Figyeltem. Mert mintha sirást hallottam volna én is a gyerekek ágya felől. Azt hiszem azonban, hogy te is, én is képzelődtünk csak. Talán a szél fujt s valahol egy nyitva maradt ajtót nyikorgatott.

— Nem képzelődtünk, Jani. Reggel megnéztem a párnáját...

— És?

— Nedves volt... tényleg sírt.

— Sírt... Vajjon nem bántottad meg, asszony, valamivel?

— Én?! Hiszen jobban szeretem az életemnél! Talán te voltál hozzá goromba?

— Én?! — méltatlankodott a kosárkötő. — Hát nem én találtam-e meg s nem én hoztam-e ide a két kezemben? És kiért dolgozom kora reggeltől késő estig? Én lettem volna hozzá goromba? Inkább az egyik ujjamat engedném levágni, semhogy goromba legyek hozzá.

— Hát akkor?... — tűnődött az asszony.

— Nem tudok elég okos lenni — vallotta be Nagy uram, aki különben igen büszke volt az eszére.

— Hallod-e, — szólt hosszú hallgatás után az asszony — én mondanék valamit.

— Nos? — kapta fel fejét a kosárkötő.

— A tanítójának kellene szólni. Az jobban ért a gyerekek nyelvén. Mindig gyerekekkel foglalkozik. Ha annak elmondanánk a dolgot, talán segítene a bajunkon.

— Mondasz valamit, te asszony! — dicsérte Nagyuram a feleségét. — Felveszem délután a parádés ruhámat s beállítok hozzá.

Épen nyilott az utcaajtó. Tamás jött haza az iskolából.

— A gyerekek egy szóval se' kell említeni, hogy mire készülsz! — figyelmeztette az asszony sugva a férjét.

— Annyi eszem már nekem is van! — mondta a kosárkötő.

Tamás belépett. Csendesen köszönt s leült egy székre. A kosárkötőné hozzá ment, szelíden megsimogatta arcát s megkérdezte:

— Ehes vagy, Tamáska? Ennél egy kis zsíros kenyeret?

— Nem kérek. Megvárom az ebédet.

— Jobban is szeretem — egyezett bele az asszony. — Legalább jobban fog esni az ebéd. A te kedvenc ételeidet főztem ugyanis. Mézes csikot.

Tamás felnézett a kosárkötőné jóságos arcára.

— Milyen jók hozzám — gondolta. — Mintha csak... ej! Mégsem az igaziak! Milyen lehet az édesanyám!

Ujra elborult az arca s szeme elhomályosodott.

A kosárkötőné az asztalterítéshez fogott, a kosárkötő pedig a vesszőivel volt elfoglalva, nem vették tehát észre, hogy a gyerekek ismét csaknem sírva fakadt.

Az ebéd szóltanul folyt le. Tamás most nem mutatott semmi örömet az ízletes mézes csik élvezésénél s hiába kínálta a kosárkötőné, nem kért még egyszer, mint máskor szokta.

Rögtön ebéd után aztán felállt az asztaltól, néhány könyvet, füzetet vett magához s menni készült.

— Hová sietsz? — kérdezte csodálkozva a kosárkötőné. — Hiszen még messze van két óra.

— Bujdosó Lacihoz megyek — mondta Tamás, kerülve az asszony tekintetét. — Együtt csináljuk meg a leckét.

A kosárkötő még örvendett is, hogy most korábban elmegy Tamás, legalább hozzáfoghatott az öltözködéshez. Nem tartóztatta tehát, sőt bízta.

— Hát csak menj, de el ne késsél aztán az iskolából!

Tamás tehát elbúcsúzott. Először a kosárkötőnéhez ment.

— Isten áldja meg, anyám — suttogta s hosszan, melegen megcsókolta arcát, majd kezét érintette ajkával, miközben egy forró könnycseppet hullatott reá.

Ugyanigy búcsúzott a kosárkötőtől is. Aztán gyorsan, mintha attól félne, hogy visszahívják, eltűnt.

A kosárkötőné csak ekkor eszmélt fel.

— Milyen különös volt ma a csókja — szólt riadtan, szorongó érzéssel. — És... és... nézd, itt van még most is a kezem fejen egy vízcsepp... a szeméből hullott... éreztem... Olyan forró volt, hogy szinte égetett.

Nagy uram nem szólt semmit, csak fejét csóválta, mint mindig, ha valami megfelfejthetetlen rejtély előtt állott.

Aztán hozzáfogott az öltözködéshez. Nadrágszíjján megfente a beretvát, mert illendőnek tartotta, hogy beretváltan jelenjék meg a tanító ur előtt. Bajuszát is hegyesre pederte holmi illatos pomádéval, majd a cipőre került a sor, melyet ugy kiifényesített, hogy tükörnek lehetett volna használni. Kemény gallért vett fel, melyre Petőfi-csokrot kötött. Aztán elővette a fekete ünneplő ruhát s olyan kimélettel, mintha most hozta volna haza a szabó, — (pegig kerek harminc évvel ezelőtt készült) — magára húzta. Mielőtt eltávozott, még a tükörbe is megnézte magát, sőt a kalapját is a tükör előtt tette fel a fejére.

Ki tudja, meddig cicomázódik még, ha a felesége rá nem szól.

– Siess már, hiszen három óra is elmúlt! Még elmegy a tanító, mire odaérsz.

Nagy uram tehát befejezte a maga-csinosítgatást s elindult az iskolába. Amint odaért, rögtön bekopogtatott Szabó tanító úrhoz.

– Isten hozta, Nagy uram – fogadta a tanító. – Ugy-e, a gyerek betegségét jött bejelenteni? Hát mi baja van Tamásnak, hogy nem jött fel az iskolába?

A kosárkötő kerekre nyitotta a szemét a csodálkozástól erre a beszédre s szólni sem tudott. Percek teltek el, míg magához tért.

– Hát... hát... – dadogta elsápadva – Tamás nem jött fel délután az iskolába?

– Hogyan? – ámult a tanító ur. – Hát nincs otthon?

– Nincs. Még nagyon is korán jött el otthonról. Azt mondta, hogy Bujdosó Lacihoz megy s együtt mennek iskolába.

Hivatták Bujdosó Lacit.

– Volt délután nálad Tamás? – kérdezte a tanító úr.

– Nem... nem volt – válaszolt Laci s tekintete riadtan járt a tanító úrról a kosárkötőre és vissza.

– Akkor hát... – hebegte halott-halványan Nagy uram – valami bajnak kellett történni... Valami nagy bajnak... Az a gyerek...

Nem merté folytatni. E helyett apróra elmesélt mindent, amit az utóbbi napokban a gyereknél tapasztaltak. Nem felejtette el a mai különös búcsúzkodást sem megemlíteni.

Szabó tanító ur bólogatva hallgatta a kosárkötőt s ő is elmondta a pár héttel ezelőtt közte és Tamás között lefolyt jelenetet.

Tanáctalanul hallgatott a két öreg, nem tudtak tisztán látni a homályos ügyben. Nem tudták, hogy valami szerencsétlenségre, vagy valami másra gondoljanak.

Egyszerre hangos sirásra, jajveszékelésre lettek figyelmesek, mely a folyósóról jött. A következő pillanatban felpattant az ajtó s egészen kikelve megából bukott be rajta a kosárkötőné. Közében egy irka-lapot lobogtatott.

– Ott találtam ezt a könyves polcán, rendezgetés közben! – zokogta. Szabó tanító ur elvette a papírt s hangosan olvasni kezdte a rajta levő sorokat:

„Kedves nevelőszüleim!

Pár hét óta tudok mindent. Amit eddig úgy titkoltak előttem, vagyis a származásomat, most már nem titok. Igaz, hogy maguk nagyon szerettek és minden jóval elláttak, én azonban mégis vágyakozom az édes szüleim után. Ne haragudjanak tehát reám, de én most elindulok megkeresni apámat, anyámat. Ha megtalálom őket, velük együtt visszajövök, hogy megköszönjem sok évi fáradozást

sukat és szeretetüket. Kérjék meg Szabó tanító urat, hogy ne haragudjon reám. Bujdosó Lacit is tiszteltetem. Csepűnek pedig mondják meg, hogy azért nem haragszom reá. Tamás.”

Mély, süket csend követte Szabó tanító úr felolvasását. Az asszony könnytől nedves zsebkendőjébe fojtotta zokogását, Nagy uram üvegesedett tekintettel meredt maga elé a falnak támaszkodva, Szabó tanító ur pedig hümmögve járkált le s föl.

– Elbujdosott a gyerek – törte meg végre a kosárkötő a csendet.

– El, el... – sóhajtott az asszony.

– Nem kell kétségbeesniök – vigasztalta őket a tanító ur. – Egy-kettőre vissza fog kerülni. Megkerestetem. Én magam járok a dolog után.

A kosárkötőék kissé megnyugodva, hálálkodások között búcsúztak el a tanító úrtól.

X.

Csepű Tamáshoz szegődik.

Tamás, miután elbucszott nevelő-szüleitől, sietve haladt végig a csendes Nap-utcán. Nem nézett sem jobbra, sem balra, csak ment gyorsan, hogy minél előbb kikerüljön abból az utcából, hol legtöbben ismerték s az a veszély fenyegette, hogy visszahívják.

Gondolta ugyanis, hogy hátrahagyott levelét rövidesen meg fogják találni s akkor keresésére indulnak. Erre az időre már messze akart lenni a földszintes kis háztól, nehogy nyomára akadhasanak.

Alig telt el pár perc, már kint volt a Kőruton s ott állott a villanyosok, kocsik, autók és siető emberek fülsiketítő zajos forgatagában. Kissé zavartan nézett körül ebben a szédítő zürzavarban s nem tudta elhatározni magát, hogy merre induljon. Tájékozatlan volt még teljesen ezen a vidéken, azért hát nem sokat tétovázott, hanem teljesen ösztönére bízva magát, lassan elindult a Nyugati pályaudvar irányában.

Utközben jobbra-balra nézelődött, figyelte a rohanó embereket s mindenik arcáról le akarta olvasni, hogy nem az-e, akit ő keres. Azt remélte, hogy e sok ember között lesz apja vagy anyja, akit okvetlenül fel fog ismerni az első pillanatra, vagy azok ismerik meg őt. Ugy gondolta, hogy legalább anyja emlékezni fog reá, noha még csak pólyában volt ő, Tamás, mikor elhagyta. Az eszébe sem jutott, hogy azóta tíz év telt el s e hosszú idő alatt annyira megváltozott, hogy még édesanyja sem ismerhet reá. Ezért hát bizakodva haladt lefelé.

A Nyugati pályaudvarnál, hol négyfelé is ágazik az út és a forgalom a képzeletet is felülmúlja, ismét megállt. Tekintetét tétovázva hordta körül és valósággal elszédült a nagy sürgés-forgás láttára. Csak arra eszmélt fel, hogy valaki nevén szólítja:

– Mit csinálsz erre, Tamás?

Meglepődve nézett a megszólítóra.

Csepű volt.

– Se... sem... mit – mondta akadozva. – És te hogy kerülsz ide?

– Én az apámnál voltam, a gyárban. Vacsorát vittem neki, mert éjjel is dolgoznak ma és nem jön haza. Azért nem is mentem délután iskolába. Csak irt az anyám egy cédulát, hogy „fiam betegség miatt nem mehet előadásra”. Mindig ezt írja, pedig sohasem voltam még beteg, csak hát küldöznek ide-oda, oszt ilyenkor fuccs az iskolábamenésnek, amit nem nagyon sajnálok.

– Erre dolgozik az apád? – kérdezte Tamás.

– Erre, de jó messze, a Külső Váczi-uton, majdnem Újpesten. De ne gondold, hogy gyalog jöttem. Á! Nem vagyok bolond! Villanyoson! Csak-hogy nem fizettem ám! Mikor jött a kalauz, leugrottam s megvártam a következő kocsit s arra szálltam fel és mentem rajta, amíg csak megint nem jött a kalauz. Meg aztán az ütközőre ültem, ott nem lát a kalauz s nem kell jegyet váltani. Így zónásztam a Nyugatiig. Itt azonban már nem lehet ingyen utazni. Sok a rendőr s megfogják az ember fülét... De mondd hát, te hová mégy?

Tamás egy percig gondolkozott, hogy mit válaszoljon, aztán így szólt:

– Én is az apámhoz megyek, meg az anyámhoz.

Csepű megütődve nézett reá.

– Az apádhoz és az anyádhoz?... Hiszen neked nincsenek szüleid...

– Hogyne volnának! Mindenkinek vannak szülei. Nekem is kell, hogy legyenek. Szabó tanító úr is ezt mondta.

– És hol vannak? – kérdezte Csepű kíváncsian.

– Hát ezt még nem tudom. Épen azért megyek, hogy megkeressem őket.

Csepű egyszerre nagyon komoly lett. Bármilyen furcsán is hangzott Tamás kijelentése, ösztönszerűleg érezte, hogy azon nem szabad nevetnie.

– Hallod-e, Tamás – fordult hozzá – én fogadalmat tettem Szabó tanító urnak, hogy megkeresem a te szüleidet, mert én mondtam meg neked, hogy te talált gyerek vagy s tudom, nagy fájdalmat okoztam ezzel. És én nem akarom, hogy te haragudj reám...

– Én nem haragszom.

– Tudom. Mert te jó gyerek vagy. Te senkire sem haragszol. Ha lerajzoltak a táblára, azért se' haragudtál és ha megütöttek kész-akarva, akkor se'. Épen ezért disznóság, hogy mégis bántani mernek. De a legnagyobb disznóság volt az, amit én elkövettem ellened. Mondta Szabó tanító úr is. És én sírtam, mikor ezt mondta és ígértem, hogy nem leszel apátlan-anyátlan és Szabó tanító ur nagyon örült, hogy én meg akarom keresni a te szüleidet és

szerencsét is kívánt hozzá. Ha tehát te most még megkeresni őket, én veled megyek. Ketten talán inkább megtaláljuk. És én járatosabb is vagyok itt Pesten, mert sokat csavarogtam már. Akárhonnan hazatalálok. De te könnyen eltévedsz.

– De mit mond anyád, ha nem mégy haza estig?

– Ojjé! Nem fog megijedni! Van otthon még elég gyerek.

Eszre se veszik, ha én hiányozni fogok! Különben is megszokták, hogy el-elcsatangolok néha. Mert én – tudod – benne vagyok a F. Cs. Cs.-be, ami annyit jelent, hogy Ferencvárosi Cserkész Csapat és az gyakran kirándul, még Pilisvörösvárra is, amikor két napig odamarad. Most is majd azt gondolják legföllebb, hogy elmentem a cserkéssel...

– Hát nem bánom, Csepű, ha kedved van, tarts velem.

– Persze, hogy van kedvem! De hát nem addig van az! Amire most mi vállalkozunk, nem kicsi dolog. Épen ezért, mielőtt együtt elindulunk, ünnepléses fogadalmat kell tennünk cserkész-szokás szerint, hogy utunkon el nem hagyjuk és minden erőnkkel segíteni fogjuk egymást... Te ugyan nem vagy cserkész, de minden cserkésznek joga van az alapszabályaink szerint egy cserkészt felvenni. Én tehát most felavatlak téged cserkésznek s mint cserkész társamat teljes erőmmel védelmezni és segíteni foglak. Te is fogadod?

– Fogadom, Csepű!

Kezet fogtak és hosszan egymás szemébe néztek.

Igy lett Tamásból cserkész a Nyugati pályaudvar előtt, a villanyóra alatt, a zajgó, nyűzsgő ember-áradatban, a villamosok csengése s kocsik robogása között...

– És most merre menjünk? – kérdezte kis idő múlva Tamás.

– Én is épen azon gondolkodom – válaszolt Csepű s mint egy hadvezér, körüljártatta tekintetét.

– Azt hiszem, legjobb lesz, ha a Váczi-uton indulunk el. Erre ismerek néhány embert. Hátha szerencsénk lesz.

Összefogózva, mintha mindig a legjobb barátok lettek volna, – elindultak a Váczi-uton. Epen ebben a pillanatban szólaltak meg a Váczi-uton lévő gyárak kürtői s a gyárak széles kapui csak úgy öntöttek magukból a fáradt, kormos, olajos munkásokat.

A két gyerek belekeveredett a munkás-tömegbe s nézett, figyelt, hallgatózott, hogy hátha találnak valami vékony szálacskát, melyen elindulhatnak a különös felfedező utra.

XI.

Egy viharos éjszaka.

Tavasz volt még csak és korán alkonyodott. A végtelennek látszó Váczi-uton egymásután gyultak

ki a gázlámpák lángjai s mint tűz-lepkék libegtek-lengedeztek.

A budai hegyek felől hűvös szél áramlott s a kevésbé edzett Tamás fázósan összeborzongott.

Csepü észrevette, hogy barátja fázik és gondolkozás nélkül levetette kabátját s odanyujtotta:

– Nesze, vedd magadra, mert hűvös van.

– Köszönöm, – szabadkozott szégyenlősen Tamás – nem fázom... Külömben sem fogadnám el, mert akkor te egészen kabát nélkül maradnál.

– Engem ne félt! – dicsekedett Csepü. – Én cserkész vagyok! Tavaly a piliscsabai Koporsó-hegyen olyan jégesőt kaptunk a nyakunk közzé, hogy csak úgy kopogott! És még sem lett semmi bajom. De te könnyen megfázhatsz.

Addig erősködött, míg Tamás engedett s elfogadta Csepü foltozott kis-kabátját.

– Ugy-e, jól esik? – kérdezte Csepü.

– Most már nem érzem annyira a hűvösséget. De annál jobban fázhatsz te.

– Szó sincs róla. Nem is érzem, hogy nincs kabát rajtam.

És, – hogy megnyugtassa teljesen Tamást, még ingét is kigombolta s mintha melege volna, nagyokat fújt.

Igy csatangoltak a széles utcán, miközben egyre sötétebb lett s mind kevesebb és kevesebb ember járt. Egymásután huzgálták le az üzletek redőnyeit s már csak a korcsmákból, vendéglőkből szűrődött világoosság az utra.

A két gyerek meg-megállott egyik-másik vendéglő üvegajtaja előtt s kíváncsian bámészkodtak befelé. Jól esett hallaniok a bentről jövő zajt s kellemesen csiklandozta orrukat az ajtónyitáskor kicsapódó ételszag. Mert – bár nem vallották be egymásnak – mindketten kezdtek éhesek lenni. Most is Csepü volt a bátrabb s leplezetlenül kijelentette:

– Jó volna valamit harapni.

Bent a vendéglőben épen egy adag töltött káposztát tálaltak fel az egyik asztalnál, melynek láttára Tamás sem tudta tovább titkolni gyomrának korgását.

– Bizony – mondotta – ilyenkor már rég vacsorázni szoktam.

– Tenni kellene valamit – szólt Csepü elgondolkozva.

– Jó volna a mesebeli terület asztalkám.

– Lesz anélkül is mit ennünk – nyugtatta meg Csepü. – Várj csak! Mindjárt intézkedem.

Azzal merészen belépett a vendéglőbe.

Tamás őszintén csodálni kezdte Csepü bátorságát és szivdobogva leste az utcáról, hogy mi fog történni. De egy perc sem telt el s Csepü ismét megjelent, kezében hatalmas karéj kenyérral és egy jókora darab frissen sült kolbással. Még most is sercegett a zsir rajta.

Tamás a lucullusi lakoma láttára nagyokat nyelt. – Hogyan szerezted? – kérde csillogó szemekkel.

– Bizd rám! – válaszolt Csepü büszkén. – Mig engem látsz, nem kell félned, hogy éhen halsz!

Sietve félrevonultak egy mellékutcába s egy gázlámpa alatt hozzá láttak a lakmározáshoz. Tamás mohón evett és nagyokat nyelt, Csepü azonban étvágytalanságról panaszkodott, hogy így az elemőzsia nagyobb felét barátjának juttathassa. Tamás ugyan érezte, hogy Csepü nem mond igazat, de annyira éhes volt, hogy nem tudott tiltakozni az önkényes lemondás ellen. Pár pillanat alatt aztán a két üres gyomorban eltűnt az egész ennivaló, noha Tamás étkezés közben egyre azt hangoztatta, hogy gondolni kell későbbre is és nem szabad mindent egyszerre elfogyasztani. De hát a gyomor urrá lett a számító éssen s még egy morzsa sem maradt meg.

– Most aztán mehetünk tovább! – indítványozta vidáman Csepü.

Újra nekivágtak hát az utcának. Vagy egy fél órát bandukoltak, mikor egyszerre riadtan torpantak meg. Vakító villám hasította ketté az eget s utána félelmetesen hangos mennydörgés rázta meg a levegőt.

– Vihart kapunk! – Rezzent össze Tamás.

Csepü felnézett a korom-sötét égre.

– Alighanem – mondotta nem kis bosszúsággal. – Jó lesz valami fedél alá húzódni.

Vizsgálódva nézett körül, hogy a sötétben fedezzen valami menedékhelyet. Azonban már az utolsó házakat is elhagyták s bármennyire erőltette szemeit, seholsem tudott felfedezni holmi lámpafényt, mely valami ház közellétét árulta volna el.

Pedig most már igen sietős volt a dolog. Egyik villámlás a másikat érte s a dörgés egyetlen hosszu, fenyegető morajjá olvadt össze.

– Itt valahol egy átereszhidnak kell lenni, melyen az ujbudai vonat megy át – emlékezett hirtelen Csepü. – Siessünk, talán még elérjük, mielőtt megered az eső.

Futni kezdtek. Csepü, hogy el ne veszítse a sötétben barátját, megfogta kezét, úgy szaladtak az országúton.

Csak néhány perc telt így el, de Tamás előtt egy örökkévalóságnak tünt fel, amióta szaladnak s fáradtan, lihegve kérdezte:

– Messze lehet még?

– Mindjárt ott leszünk – biztatta Csepü, – csak még pár lépés!

– Nem bírom tovább! – fulladozott Tamás és lassítani kezdte futását.

Csepü azonban magával vonszolta.

– Ne hagyd el magad, – ösztökélte – mert különben bőrig ázunk! Ez pedig nem lenne jó, mert

ki vagy melegedve, az eső pedig most még hideg. Meghülnél.

Tamás újra nekirugaszkodott tehát, de pár lépés után teljesen kimerülten rogyott a földre.

– Mi van veled? – ijedezett Csepü.

– Nem bírom – lihegte Tamás alig hallhatóan.

Csepü nem habozott. Lehajolt s két karja közé kapta barátját, úgy cipelte magával.

De hiába volt a nagy igyekezet. Először csak ritka, kövér csöppekben kezdett hullani az eső, de pillanatról-pillanatra mind sűrűbbé vált a zápor. Az utszéli fák kísértetiesen nyikorogva hajladoztak az esővel támadt erős szélben s mintha csak dézsából öntötték volna, úgy csorgott a felhőből a dermedtő, hideg víz.

Mire elérték a hidat, olyanok lettek mindketten, mintha a Dunából másztak volna ki.

– Helyben vagyunk! – jelentette ki a hid alatt Csepü, letéve terhét.

Tamás azonban nem tudott szólni, csak betegen nyöszörgött. Egész testét rázta a hideg s forró láz gyötörte.

– Csepü – nyögte, mikor kissé magához tért – én úgy érzem, hogy meghalok!

– Dehogy halsz meg! – mondta Csepü tette-tett nevetéssel, de szívét komoly aggodalom töltötte el, mer érezte, hogy barátja teste szokatlanul forró s ugy reszket, mint a nyárfalevél.

Tanácsstalanul bámult maga elé s még jó, hogy oly sűrű volt a sötétség, mert legalább Tamás nem vehette észre arcán az ijedtséget.

– Csak volna valaki a közelben, – gondolta Csepü – aki segítségemre lehetne. Mert még valami komolyabb baja lehet ennek a gyerekeknek.

Kinosan hosszú percek teltek így el. Tamás egyre halkabban, de annál fájdalmasabban nyöszörgött.

– Mi lesz velünk? Mit csináljak? – töprengett Csepü kétségbeesve.

Az eső ugyanis nem akart alábbhagyni, sőt egyre hevesebben zuhogott s a csontokig ható hideg szél orkászzerűen dühöngött. Attól félt Csepü, hogy Tamás el talál aludni, ami a legnagyobb veszedelmet, talán a biztos halált jelentené a dermedtő időben. Azért hát szóval igyekezett tartani barátját.

– Már csendesedik a vihar – hazudta. – Mindjárt kiderül s mehetünk tovább. El ne aludj, Tamás! Majd keresünk valami száraz helyet, ott kipihenheted magad. Egy félóra múlva nevetni fogsz ezen a kis kalandon.

És – hogy jókedvre hangolja, hangosan nevetni kezdett.

Tamás azonban semmi hajlandóságot nem mu-

tatott a jókedvre. Teljesen elhallgatott, csak gyors, apró lihegése hallatszott. Később ezzel is felhagyott. Elalélt.

Csepü rémülten ugrott hozzá s rázogatni kezdte: – Tamás!... Tamás!... – kiáltozta szinte magán kívül.

Ekkor nehéz csizmák cuppogó topogása hallatszott s egy zseb-villanylámpa reflektorának fénykévéje csapódott feléjük.

– Ki van ott? – hangzott a villanylámpa tulajdonosának mély, dörmögő hangja.

Csepü boldogan lélekzett fel.

– Csakhogy végre jön valaki! – örvendezett.

Aztán hangosan kiáltott a fényforrás felé:

– Erre tessék jönni. Itt vagyunk.

A lépések cuppogása közeledett. Végre ott állott előttük egy hatalmas, sisakos, esőköpenyes rendőr.

– Mit csináltak itt? – kérdezte a rendőr szigorú hangon.

– Ide menekültünk az eső elől, én meg a barátom itt, ni! Ó nagyon beteg lett. Mert megáztunk. Segítsen rajtunk, rendőr bácsi!

– Csavargó kölykök! – ripakodott rájuk a rendőr. – No, gyertek az őrszobába. Itt van a hidtúlso végében. Ott megszáritkozhattok.

– En mehetek a magam lábán, de a barátom nem tud egy lépést sem tenni.

A rendőr lehajolt s ölébe vette az elalélt Tamást.

– No, előre! – mondotta.

Igy mentek az őrszobába, hol kellemesen patogott a tűz egy kis bádoggályhában s a villanylámpa szelid fényt szórt a fehér, meszelt falakra.

A rendőr egy vaságyra tette Tamást s aztán Csepü felé fordult.

– Te is pihenj le valahová. Oszt majd reggel kihallgatlak benneteket.

Csepü a kályha mellé húzódott, lekuporodott a földre s a következő pillanatban mélyen horkolva aludt.

A rendőr egy ideig nézte a két ágról-szakadt, agyonázott lurkót s fejét csóválva dörmögte.

(Jövő vasárnap tovább meséljük.)

A CIMBORA azt üzeni:
ha finom cukorkát akartok:
kérjetek Melissát

A szerkesztésért Dénes Sándor felel.

Kiadótulajdonos a Szabadsajtó Könyvnyomda és Lapkiadó r.-t.
 Kiadóhivatal: Satu-Mare (Szatmárnémeti) Eötvös-utca 4. szám.

Nyomatott a „Szabadsajtó” Könyvnyomda és Lapkiadó R.-T. gyorsajtóin Satu-Mare (Szatmár). Cenz. A. Szilágyi.